

مسؤولیت کیفری ارایہ دہندگان خدمات اینترنی

احمد خرم آبادی

قاضی دادگستری

سرشناسه : خرم‌آبادی، احمد، ۱۳۶۳ -
 عنوان و نام پدیدآور : مسوولیت کیفری ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی / احمد خرم‌آبادی.
 مشخصات نشر : اصفهان: دادیار، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۲۹۶ ص.
 شابک : 978-600-5125-09-3
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 یادداشت : پشت جلد به انگلیسی: Ahmad Khorramabadi. Criminal liability for internet service providers
 یادداشت : کتابنامه
 موضوع : تأمین‌کنندگان خدمات اینترنتی -- ایران -- وضع حقوقی و مقررات
 موضوع : مسوولیت جزائی -- ایران
 رده‌بندی کنگره : ۱۱۹۰ : ۴م خ/ ۳۴۸۹ KMH
 رده‌بندی دیویی : ۳۴۳/۵۵۰۹۹۴۴
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۶۴۴۷۱۶

انتشارات دادیار

تهران، انتهای اشرفی اصفهانی، خیابان معین، کوهسار سردهم شرقی، پلاک ۸
 تلفن: ۰۹۱۲۱۴۹۹۶۵۷

نام کتاب: مسوولیت کیفری ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی اجرائی

تألیف: احمد خرم‌آبادی

صحافی: نوید

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۲۸-۰۹-۳ ISBN: 978-600-5128-09-3

فهرست مطالب

۳.....	مسئولیت کیفری
۳.....	ارایه‌دهندگان خدمات اینترنتی
۴.....	نام کتاب: مسئولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات اینترنتی اجرای
۱۳.....	مقدمه
۱۷.....	بخش اول: بررسی ماهیت اینترنت، ارایه‌دهندگان خدمات اینترنتی و مبانی مسئولیت کیفری
۱۸.....	فصل اول: بررسی ماهیت اینترنت و ارایه‌دهندگان خدمات اینترنتی
۱۸.....	مبحث اول: شبکه‌های رایانه‌ای و اینترنت
۱۹.....	گفتار اول: تعریف و انواع شبکه رایانه‌ای
۱۹.....	۱- تعریف شبکه رایانه‌ای:
۲۰.....	۲- انواع شبکه‌های رایانه‌ای:
۲۰.....	۱-۲- انواع شبکه‌ها به لحاظ شکل:
۲۰.....	۲-۲- انواع شبکه‌ها به لحاظ سلسله مراتب:
۲۱.....	۲-۳- انواع شبکه‌ها به لحاظ گستردگی:
۲۲.....	گفتار دوم: تعریف، ویژگی‌ها و تاریخچه اینترنت
۲۲.....	۱- تعریف اینترنت
۲۴.....	۲- تفاوت اینترنت با سایر شبکه‌های رایانه‌ای :
۲۵.....	۱-۲- تفاوت بین اینترنت و اینترنت
۲۶.....	۲-۲- تفاوت بین اینترنت و اکسترانت
۲۷.....	۳- تاریخچه اینترنت
۲۸.....	مبحث دوم: انواع خدمات و ارایه‌دهندگان خدمات اینترنتی
۲۹.....	گفتار اول: انواع خدمات اینترنتی
۳۰.....	۱- خدمات دسترسی و انتقال اطلاعات
۳۱.....	۱-۱- خدمات اصلی دسترسی و انتقال اطلاعات:
۳۱.....	۲-۱- خدمات فرعی (جانبی) مرتبط با دسترسی و انتقال اطلاعات:

- ۳۲..... ۱-۲-۱- خدمات انباشت موقت اطلاعات:
- ۳۳..... ۱-۲-۲- موتورهای جستجو:
- ۳۴..... ۲- خدمات ذخیره و عرضه اطلاعات (میزبانی):
- ۳۵..... ۱-۲- وب سایت (تارنما):
- ۳۶..... ۲-۲- وبلاگ:
- ۳۸..... ۳-۲- سایت‌های گوفر:
- ۳۹..... ۴-۲- سایت‌های اف‌تی‌پی:
- ۳۹..... ۵-۲- گروه‌های خبری (یوزنت):
- ۴۰..... ۳- پست الکترونیک و سایر خدمات مربوط به مبادله خصوصی اطلاعات:
- ۴۱..... ۱-۲- پست الکترونیک:
- ۴۱..... ۲-۳- پست اینترنتی
- ۴۲..... ۳-۲- تلفن اینترنتی
- ۴۳..... ۴- خدمات ثبت نام دامنه
- ۴۳..... ۱-۴- تعریف نام دامنه
- ۴۵..... ۲-۴- چگونگی ثبت نام دامنه
- ۴۶..... گفتار دوم: ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی
- ۴۹..... ۱- تعریف و انواع ارائه‌کنندگان خدمات دسترسی
- ۴۹..... ۱-۱- تعریف ارائه‌کنندگان خدمات دسترسی
- ۵۱..... ۲-۱) انواع ارائه‌کنندگان خدمات دسترسی
- ۵۳..... ۱-۲-۱- تأمین‌کننده دسترسی به اینترنت (ایجاد نقطه تماس بین ملی)
- ۵۵..... ۲-۲-۱- توزیع‌کنندگان دسترسی به اینترنت
- ۵۶..... ۳-۲-۱- عرضه‌کنندگان غیر حضوری دسترسی به اینترنت
- ۵۷..... ۴-۲-۱- دفاتر خدمات حضوری اینترنت
- ۵۹..... ۲- ارائه‌کنندگان خدمات میزبانی (مرکز خدمات داده اینترنت)
- ۵۹..... ۱-۲- تعریف ارائه‌کنندگان خدمات میزبانی
- ۶۱..... ۲-۲- انواع ارائه‌کنندگان خدمات میزبانی:
- ۶۱..... ۱-۲-۲- ارائه‌دهندگان اصلی خدمات میزبانی
- ۶۲..... ۱-۲-۲-۱- میزبانی اشتراکی:
- ۶۲..... ۲-۲-۱-۲- میزبان اختصاصی:
- ۶۲..... ۳-۲-۱-۳- میزبانی اختصاصی مجازی:
- ۶۳..... ۲-۲-۲- نمایندگی‌های فروش خدمات میزبانی:
- ۶۳..... ۳-۲-۲- اشخاص در حکم ارائه‌دهندگان خدمات میزبانی (ارائه‌دهندگان خدمات وبلاگ و سایت‌های کاربر محور)

۳-ارایه کنندگان خدمات پست الکترونیک و سایر خدمات اینترنتی مربوط به مبادله خصوصی	۶۴
اطلاعات:	۶۴
۴-ارایه کنندگان خدمات ثبت نام دامنه	۶۵
فصل دوم: مبانی و انواع مسؤولیت کیفری	۶۷
مبحث اول: مبانی مسؤولیت کیفری	۶۷
گفتار اول: تعریف مسؤولیت کیفری	۶۷
۱- مفهوم لغوی مسؤولیت	۶۷
۱- مفهوم اصطلاحی مسؤولیت	۶۸
۳- مفهوم حقوقی مسؤولیت	۶۹
۴- انواع مسؤولیت حقوقی	۷۰
۴-۱ مسؤولیت انتظامی	۷۰
۴-۲ مسؤولیت مدنی	۷۱
۴-۳ مسؤولیت کیفری	۷۱
۴-۴ تفاوت بین مسؤولیت کیفری و مسؤولیت مدنی:	۷۲
گفتار دوم: مبانی مسؤولیت کیفری	۷۴
۱- مسؤولیت بدون توجه به تقصیر (مضای عینی مسؤولیت)	۷۴
۲- مسؤولیت مبتنی بر تقصیر	۷۵
۳- مسؤولیت مبتنی بر ایجاد خطر.	۷۵
گفتار سوم: ارکان تحقق مسؤولیت کیفری	۷۵
۱- رکن اول تحقق مسؤولیت کیفری: وقوع جرم	۷۶
۱-۱- عنصر قانونی جرم:	۷۶
۱-۲- عنصر مادی جرم	۷۷
۱-۳- عنصر معنوی جرم	۷۷
۲- رکن دوم تحقق مسؤولیت کیفری:	۷۸
۳- رکن سوم مسؤولیت کیفری:	۷۸
مبحث دوم: انواع مسؤولیت کیفری	۷۹
گفتار اول: مسؤولیت کیفری حقیقی	۸۰
۱) مسؤولیت کیفری شخصی	۸۰
۲) مسؤولیت کیفری اشتراکی (مشارکتی)	۸۱
گفتار دوم: مسؤولیت کیفری انتسابی	۸۲
۱) مسؤولیت کیفری نیابتی (عاریتی یا ناشی از رفتار غیر)	۸۳
۱-۱- نظریه مبتنی بر فرض تقصیر:	۸۳
۱-۲- نظریه خطر:	۸۴
۲) مسؤولیت کیفری اشخاص حقوقی	۸۶

- مبحث سوم: مبنای مسئولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات اینترنتی ۸۹
- گفتار اول: مسئولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی در قبال محتوای مجرمانه ۹۰
- بررسی ادله موافقین و مخالفین مسئولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی ۹۱
- ۱- نظریه مسئولیت اشتراکی ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی در قبال محتوای غیر قانونی ۹۲
- ۱-۱- نظریه موافقین ۹۲
- ۱-۲- نظریه مخالفین ۹۳
- ۲- نظریه مسئولیت نیابتی (عاریتی) ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی ۹۵
- ۱-۲- دیدگاه موافقان: ۹۵
- ۲-۲- دیدگاه مخالفان: ۹۶
- ۳- نظریه قسب مسئولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی با رسانه‌های گروهی ۱۰۰
- ۱-۳- مسئولیت کیفری رسانه‌های گروهی ۱۰۰
- ۱-۳-۱- نظریه مسئولیت جمعی (تضامنی): ۱۰۱
- ۱-۳-۲- نظریه مسئولیت ترتیبی (آبشاری): ۱۰۱
- ۱-۳-۳- نظریه مسئولیت شخص واحد ۱۰۱
- ۲-۳- تفاوت‌ها و شباهت‌های مسئولیت کیفری رسانه‌های گروهی با ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی ۱۰۳
- گفتار دوم: مسئولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی در قبال تعرض کاربران به مجرمانه بودن، تمامیت و امنیت داده‌ها و سیستم‌های رایانه‌ای ۱۰۵
- مبنای مسئولیت ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی در قبال عدم حفظ امنیت اطلاعات کاربران: ۱۰۷

بخش دوم: بررسی تطبیقی مسئولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات اینترنتی در حقوق ایران و

- کنوناسیون جرایم سایبر ۱۱۱
- فصل اول: مسئولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات دسترسی ۱۱۲
- مبحث اول: مسئولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات دسترسی در قبال فراهم کردن بستر ارتکاب جرم و دسترسی به محتوای مجرمانه ۱۱۳
- گفتار اول: مسئولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات دسترسی در قبال فراهم کردن بستر دسترسی به محتوای مجرمانه اینترنتی ۱۱۴
- ۱- مسئولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات دسترسی در قبال عدم اجرای دستور کار گروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه ۱۱۴
- ۱-۱- نحوه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه و صدور دستور فیلتر آنها در حقوق ایران ۱۱۵
- ۱-۲- نحوه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه در برخی از کشورهای مهم دنیا ۱۱۷
- ۲- مسئولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات دسترسی در قبال اجرای دستور مقام قضایی ۱۲۰
- گفتار دوم: مسئولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات دسترسی در قبال فراهم کردن بستر جرایم ارتكابی کاربران اینترنت ۱۲۳

مبحث دوم: مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات دسترسی در ارتباط با نگهداری، حفاظت،	
ارایه افشای ادله جرایم و اطلاعات کاربران	۱۳۰
گفتار اول:	۱۳۱
مسؤولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات دسترسی در قبال عدم نگهداری داده ترافیک	
مربوط به ادله جرایم ارتكابی کاربران	۱۳۱
گفتار دوم: مسؤولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات دسترسی در قبال عدم نگهداری	
اطلاعات کاربران	۱۳۵
گفتار سوم: مسؤولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات دسترسی در قبال عدم اجرای دستور	
حفظ قوری داده‌ها	۱۳۹
گفتار چهارم: مسؤولیت کیفری ارایه‌کنندگان خدمات دسترسی در قبال افشای داده‌های	
حفاظت شده و دستورات قضایی مرتبط با آن	۱۴۳
گفتار پنجم:	۱۴۵
مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات دسترسی در قبال خودداری از ارایه اطلاعات	
و داده‌های نگهداری و حفاظت شده	۱۴۵
فصل دوم: مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات میزبانی و سایر خدمات اینترنتی	۱۴۸
مبحث اول: مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات میزبانی	۱۴۸
گفتار اول: مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات میزبانی در قبال فراهم کردن بستر ذخیره	
و عرضه محتوای مجرمانه	۱۴۹
۱- مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات میزبانی در قبال عدم اجرای دستور ممانعت از ادامه	
دسترسی به محتوای مجرمانه	۱۵۱
۲- مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات میزبانی در قبال خودداری از اعلام وجود محتوای	
مجرمانه	۱۵۶
۳- مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات میزبانی در قبال پذیرش میزبانی سایت با محتوای	
مجرمانه در صورت علم به آن محتوا	۱۶۲
گفتار دوم: مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات میزبانی در ارتباط با نگهداری، حفاظت،	
ارایه افشای ادله جرایم و اطلاعات کاربران	۱۶۳
مبحث دوم: مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات مبادله خصوصی اطلاعات (خدمات پست،	
چت، تلفن و... اینترنتی)	۱۶۵
گفتار اول: مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان مبادله خصوصی	۱۶۶
اطلاعات در قبال جرایم ارتكابی کاربران	۱۶۶
گفتار دوم: مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات مبادله خصوصی اطلاعات در قبال جرایم	
ارتكابی توسط خود ارایه‌دهندگان	۱۷۰
۱- مسؤولیت کیفری ارایه‌دهندگان خدمات مبادله خصوصی اطلاعات در ارتباط با نگهداری،	
حفاظت، ارایه و افشای ادله جرایم و اطلاعات کاربران:	۱۷۰

طریق فضایی جدید به نام «فضای مجازی»^۱ با آثار واقعی پدیدآورده است، فضایی که تمام فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و هنری را بطور شگفت‌انگیزی تحت تأثیر قرار داده و به مبادلات تجاری، تعامل بین حاکمیت و شهروندان، توزیع اطلاعات علمی، هنری، آموزشی چهره‌ای جدید بخشیده است.

ویژگی‌های منحصر به فرد فناوری اطلاعات و ارتباطات و پیوند و همزیستی شگفت‌انگیز آن با تمام علوم و فنون، پیشرفت و تغییر و تحول عظیم و بنیادینی را در تمام ابعاد و شئون زندگی انبیا بدنبال داشته است. این پیشرفت‌ها و تغییر و تحولات ناشی از فناوری اطلاعات در بسیاری از زمینه‌ها چالش‌های جدی نیز ایجاد کرده و بحث‌های تخصصی فراوانی را به دنبال داشته است، به این ترتیب که در بعضی از زمینه‌ها موجب احساس نیاز به تجدید نظر در آراء و قواعد پذیرفته شده گذشته گردیده است.

انقلاب فناوری اطلاعات، علم حقوق را نیز مانند سایر علوم تحت تأثیر قرار داده و در این زمینه مسائل جدیدی را مطرح کرده است. در نتیجه تمام شاخه‌های علم حقوق از جمله حقوق جزا، حقوق خصوصی، حقوق تجارت، حقوق عمومی و حقوق بین‌الملل در عصر اطلاعات با چالش‌های جدی مواجه شده‌اند. در نهایت، این چالش‌ها منجر به دگرگونی حقوق اطلاعات (حقوق فناوری اطلاعات) و حقوق کیفری اطلاعات شده است. پرفسور اولریش زیراستاد حقوق دانشگاه ورتسبورگ آلمان در این خصوص می‌گوید: «در زمینه حقوق، پیشرفتهای جدید، منجر به دگرگونی جدید «حقوق اطلاعات» و «حقوق فناوری اطلاعات» شده است»^۲ زیرمعتقد است حقوق اطلاعات، «اطلاعات» را به عنوان سومین عامل بنیادین در کنار ماده و انرژی به رسمیت شناخته است.^۳

تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر حقوق کیفری بیش از سایر رشته‌های حقوق است. چرا که وابستگی امور جامعه به سیستم‌ها و شبکه‌های رایانه‌ای و توسعه فراملی شبکه‌های رایانه‌ای از طریق اینترنت و توانایی دستیابی به بسیاری از این سیستم‌ها از طریق یک رایانه شخصی و پیدایش فضای مجازی (فضای سایبر)، با وجود منافع

۱- Cyberspace

۲- اولریش، زیر، پیدایش بین‌المللی حقوق کیفری اطلاعات، ترجمه محمد حسن دزیانی، جزوه جرایم کامپیوتری، جلد سوم، انتشارات دبیرخانه شورای عالی انفورماتیک، ۱۳۷۶، ص ۱. (پلی کپی)

۳- اولریش، زیر، جرم کامپیوتری و حقوق کیفری اطلاعاتی، پیشین، ص ۱۳۴

و مزایای بسیار زیادی که دارد، ارتکاب جرم را بسیار آسانتر از گذشته کرده و باعث افزایش میزان آسیب‌پذیری جامعه گردیده است.

اینترنت به عنوان بارزترین و برجسته‌ترین نمود فناوری اطلاعات و ارتباطات علاوه بر داشتن جنبه‌های مثبت فراوان، این جنبه منفی را نیز دارد که فرصتهایی تازه و بسیار پیشرفته برای قانون شکنی در اختیار مجرمین می‌گذارد. در فضای مجازی که حاصل پیدایش شبکه‌های رایانه‌ای بالاخص اینترنت است، مرزهای جغرافیایی موانعی بر سر راه جریان اطلاعات محسوب نمی‌شوند. لذا مجرمین از این فضا سوء استفاده کرده، غالباً در مکان‌هایی غیر از جاهایی که آثار و نتایج اعمال مجرمانه آنها ظاهر می‌شود مستقر می‌شوند. تا از دسترس مقامات اجرایی و قضایی که در چارچوب مرزهای جغرافیایی کشور خود محصور هستند، در امان بمانند. بدین ترتیب فناوری اطلاعات نه تنها امکان رفتارهای ضد اجتماعی و مجرمانه‌ای را به وجود آورده که پیش از این به هیچ وجه امکان پذیر نبوده، بلکه توان بالقوه ارتکاب گونه‌های مرسوم جرایم را به شیوه‌ای غیر مرسوم نیز پدید آورده است.

ویژگی‌های خاص جرایمی که در اثر سوء استفاده از فناوری اطلاعات خصوصاً اینترنت ارتکاب می‌یابند موجب تفاوت آنها با جرایم سنتی شده است. چه اینکه خسارات و صدمات ناشی از آنها به مراتب بیشتر و هزینه ارتکاب آنها کمتر از جرایم سنتی است. برای ارتکاب جرایم اینترنتی نیاز به حضور فیزیکی مجرم در محل ارتکاب جرم نیست. در نتیجه امکان ناشناخته ماندن مجرم در اینگونه جرایم بسیار بیشتر از جرایم سنتی است. بنابراین تأثیر فناوری اطلاعات بر حقوق کیفری انکارناپذیر است.

از آنجا که جرایم ارتكابی در فضای مجازی از طریق جمع‌آوری، پردازش، ذخیره، انتقال و استفاده از داده‌ها و برنامه‌های رایانه‌ای ارتکاب می‌یابند، یکی از چالش‌هایی که فناوری اطلاعات برای حقوق جزا بالاخص حقوق جزای عمومی به وجود آورده است، چالش‌های مربوط به مسئولیت کیفری اشخاص در ارتباط با جمع‌آوری، پردازش، ذخیره، انتقال غیر قانونی و سوء استفاده از داده‌ها و برنامه‌های رایانه‌ای در محیط‌ها و شبکه‌های رایانه‌ای بویژه در اینترنت است.

یکی از ویژگی‌های جرایم فناوری اطلاعات این است که بعد از ارتکاب آنها همیشه بیش از یک شخص در معرض مسئولیت کیفری قرار می‌گیرد. از جمله

چالش‌هایی که در این خصوص ایجاد شده این است که کدامیک از این اشخاصی مسئول هستند؟ میزان، مبنا و نحوه مسئولیت آنها چگونه است؟.

به عنوان مثال اگر محتوای مجرمانه‌ای توسط شخصی تهیه و در تارنمای^۱ متعلق به شخص دیگری منتشر شود، با عنایت به این واقعیت که چنین محتوایی الزاماً با استفاده از تجهیزات و امکانات یکی از ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی به تارنمای مذکور منتقل می‌شود و به توجه به اینکه معمولاً تارنماها توسط شخصی غیر از مالک تارنما میزبانی می‌شوند؛ در اینجا چند شخص در معرض مسئولیت کیفری قرار می‌گیرند که عبارتند از: ۱- نویسنده یا تهیه کننده محتوای مجرمانه؛ ۲- مدیر یا مالک تارنمای منتشرکننده محتوای مجرمانه؛ ۳- ارائه‌کنندگان خدمات اینترنتی که به نحوی در انتشار محتوای مذکور موثر بوده‌اند. سؤال‌های مربوط به تعیین شرایط و میزان مسئولیت هر یک از اشخاص مذکور از جمله مسایل مستحدثه‌ای هستند که نظام‌های حقوقی کشورها و حقوقدانان ناگزیر به پاسخگویی به آنها می‌باشند. موضوع این کتاب نیز بررسی یکی از این مسایل مستحدثه و پاسخ به سؤالات مرتبط با آن است.

دانشجویان رشته حقوق، حقوقدانان، قضات و سایر قشرهایی که با قوانین و مقررات مربوط به مسئولیت کیفری ارائه‌دهندگان خدمات سرو کار دارند، عملاً با سؤالات زیادی در خصوص مسئولیت کیفری ارائه‌دهندگان خدمات اینترنتی مواجه هستند و به علت کمبود منابع، مقالات و متون مورد نیاز با مشکلاتی مواجه می‌شوند، این اثر می‌تواند از جهت کاربردی به عنوان یک منبع آموزشی مفید واقع شود.

مطالب این کتاب در قالب دو بخش ارائه می‌شود. در بخش اول ماهیت اینترنت و ارائه‌کنندگان خدمات اینترنتی و مبانی مسئولیت کیفری مورد بررسی قرار می‌گیرد و بخش دوم به بررسی تطبیقی مسئولیت کیفری ارائه‌کنندگان خدمات اینترنتی در حقوق ایران و کنوانسیون جرایم سایر اختصاص دارد.